

DOI: 10.7596/taksad.v7i3.1457

Citation: Duran, E., & Kaplan, K. (2018). Ortaokul Öğrencilerinin Hazırlıklı Konuşmadaki Konu Seçme Eğilimleri. *Journal of History Culture and Art Research*, 7(3), 544-565. doi:<http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v7i3.1457>

Ortaokul Öğrencilerinin Hazırlıklı Konuşmadaki Konu Seçme Eğilimleri*

Topic Selection Tendencies of Secondary School Students in Planned Speech

Erol Duran¹, Kadir Kaplan²

Abstract

The speeches prepared in a plan and presented to the target group are in the ready speech class. Changing world conditions personalize the person and break away from the outside world. This situation leads to an increase in the number of people who are inadequate in interpersonal communication, difficult to express themselves, and who can not express the situation they are facing. Appropriate studies should be carried out to train the generations that can express your verbal thought and adopt a level of personality. At this point, it is very important to determine the levels and interests of individuals. At this point, the motivation of individuals who are reluctant to open individuals can be improved in this way.

This research was conducted to determine the selection of topics on the lower level prepared by junior high school students. "Are middle school students different in their choice of subject, such as readiness, gender, grade level, parental level of education, family economic level, book page reading per month?" And "What are the opinions of the middle school students in the subjects of the prepared talk?" the answer was searched. A complementary hybrid design was used in the study. The first group of the study consisted of 24 selected students. Data; The semi-structured interview form for the first sub-problem and the second semi-structured interview form for the second sub-problem were analyzed by frequency and percentage calculation. It has been examined whether subject selection tendencies differ according to variables such as gender, class level, parental education level, family economic level, number of book pages read in one month. In the second part of the research, thematic coding was done.

5th and 6th grades, animal and nature in topic selection, environment in 7th grade, 8th class sports branches are extraordinary. Subject selection; The gender of the students, the level of education of the father, the educational status of the mother, the profession of the father, the occupation of the mother, the monthly income of the family and the number of books read in a month. When the general opinions of the middle school students are evaluated regarding the prepared speech, the negative aspects such as excitement, interruption and not being able to express themselves can not be prevented with prepared speeches. Students can communicate their thoughts effectively.

Keywords: Middle school students, Speaking skills, Prepared speech, Subject selection trends.

* Bu çalışma, 23-25 Mart 2018 tarihleri arasında, Afyonkarahisar'da düzenlenen Uluslararası Bilim ve Eğitim Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Doç. Dr. Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, E-mail: erol.duran@usak.edu.tr

² Doktora Öğrencisi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. E-mail: 164009022@usak.edu.tr

Öz

Bir plan dahilinde hazırlanıp hedef kitleye sunulan konuşmalar, hazırlıklı konuşma sınıfındadır. Değişen dünya koşulları, insanı bireyselleştirmekte ve dış dünya ile olan ilişkilerini koparmaktadır. Bu durum kişiler arası iletişimde yetersiz, kendini ifade etmekte zorlanan, karşılaştığı sorunlar karşısında içinde bulunduğu durumu dile getiremeyen bireylerin artmasına neden olmaktadır. Düşündüğünü sözlü olarak doğru ifade edebilen nesiller yetiştirmek, beceriyi kişilik özelliği olacak düzeyde benimsetmek için seviyeye uygun çalışmaların yürütülmesi gerekmektedir. Bu noktada ise bireylerin seviyelerinin ve ilgi alanlarının belirlenmesi büyük önem arz etmektedir. Duygu ve düşüncelerini açığa vurmada isteksiz durumda olan bireylerin motivasyonu bu şekilde artırılabilir.

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu seçimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. “Ortaokul öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu seçimleri, cinsiyet, sınıf seviyesi, anne-baba eğitim düzeyi, ailenin ekonomik seviyesi, ayda okuduğu kitap sayfası değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?” ve “Ortaokul öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu seçimleri ile ilgili görüşleri nelerdir?” sorularına cevap aranmıştır. Araştırmada tamamlayıcı karma desen kullanılmıştır. Araştırmanın birinci çalışma grubunu, resmi bir okulda öğrenim gören 120 ortaokul öğrencisi; ikinci çalışma grubunu, birinci çalışma grubu içerisinde seçilen 24 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler; birinci alt problem için ölçme aracı ile ikinci alt problem için yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış, frekans ve yüzde hesaplamasıyla çözümlenerek yorumlanmıştır. Konu seçme eğilimlerinin cinsiyet, sınıf seviyesi, anne-baba eğitim düzeyi, ailenin ekonomik seviyesi, bir ayda okunan kitap sayfası sayısı değişkenlerine göre farklılaşmış farklılaşmadığı incelenmiştir. Araştırmanın ikinci kısmından elde edilen veriler tematik kodlama yapılarak analiz edilmiştir.

5 ve 6.sınıfların konu seçimlerinde hayvanlar ve doğa konusu, 7.sınıfta çevre konusu, 8.sınıfta spor dalları öne çıkan konulardır. Konu seçimleri; öğrencilerin cinsiyetlerine, baba eğitim durumuna, anne eğitim durumuna, baba mesleğine, anne mesleğine, ailenin aylık gelirine, bir ayda okunan kitap sayfası sayısına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. Ortaokul öğrencilerinin hazırlıklı konuşma ile ilgili genel görüşleri değerlendirildiğinde hazırlıklı konuşma ile heyecan, kekeleye, kendini ifade edememe gibi olumsuzlukların ortadan kalktığı; öğrencilerin düşüncelerini etkili bir şekilde aktarabildikleri görülmüştür. Çalışmanın bulguları öğretmenler, ders kitabı yazarları tarafından dikkate alındığında öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ortaya koymadaki isteksizliği giderilmiş, motivasyonları artırılmış olacaktır. Kendilerini daha iyi ifade eden ve konuşma becerisini kişilik özelliği olacak düzeyde benimseyen bireyler yetiştirilebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul öğrencileri, Konuşma becerisi, Hazırlıklı konuşma, Konu seçme eğilimleri.

Giriş

Türkçe öğretiminde dört dil becerisi aracılığıyla bireyler arasındaki iletişimin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi hedeflenmektedir. Bu becerilerden biri de konuşmadır. Konuşma becerisi; günlük yaşamda problem çözerken, sorunları paylaşırken, gün sonunda yaşadıklarımızı anlatırken, sohbet ederken, selamlaşıp hâl hatır sorarken, tanışırken, adres sorup tarif ederken, tartışırken, oyun oynarken kısacası iletişimin olduğu her yerde ve durumda tercih edilmektedir. Bu iletişim günün büyük bölümünde sürmektedir. Güneş (2014), insanların günde ortalama on iki saat iletişim kurduğunu, bu on iki saatin dört saatinin konuşmaya ayrıldığını belirtir.

Konuşmanın ifade ettiğimiz iletişim yönü dışında ikna boyutu da vardır. Farklı alanlarda öne çıkıp başarılı olan insanların bir özelliği de seslerini etkili kullanmalarıdır. Bu insanlar, çevresiyle sağlıklı bir iletişim

kurabilen iyi birer hatiptir. Dil, jest, mimik, tonlama, vurgulama gibi konuşmayı tamamlayıcı öğeleri kullanarak diğer insanları etkilemeyi başarabilmektedir.

Temizyürek (2007), konuşmanın zihinsel sürecini vurgulayarak konuşmayı, “zihnin şekillendirdiği düşüncelerin, duyguların dile getirilmesidir.” şeklinde tanımlar. Nelson (1998) da konuşmanın zihinsel boyutuna değinip konuşmayı düşüncelerin görevli organlar aracılığıyla aktarılması olarak tanımlar. Yalçın (2012), konuşmayı zihnin yanında vücuttaki birçok organın uyumuna dayalı bir yetenek, beceri, alışkanlık ve sanat olarak ifade eder. Demirel’e (1999) göre konuşma; duygu, düşünce ve bilgilerin dil yardımıyla aktarılmasıdır. Taşer (2000), konuşmayı tanımlarken konuşmanın işitsel boyutunun yanı sıra görsel boyutunun da var olduğunu açıklar. Ergenç (1999), ise konuşmanın tek yönlü olmadığını, dinleyicinin de konuşmada rolü olduğunu vurgulayarak konuşma becerisinin, konuşanın amacı ile dinleyicinin çıkarımlarının birleşiminden oluştuğunu belirtir.

Motor bir süreç olan konuşma için Türkçe sözlükte (TDK, 2018) ise “1. Konuşmak işi, 2. Görüşme, danışma, müzakere, 3. Dinleyicilere bilim, sanat, edebiyat vb. konularda bilgi vermek için yapılan söyleşi, konferans” şeklinde farklı tanımlar yapılmaktadır. Yapılan tanımlardan hareketle konuşma, zihin ve diğer organları kullanarak duygu ve düşünceleri bir amaç dâhilinde dil aracılığıyla muhataplarına aktarmak şeklinde tanımlanabilir.

Günlük iletişimin önemli bir bölümünü oluşturan konuşma becerisi, dil becerilerinin kazanılma sırası dikkate alındığında dinleme becerisinden sonra ikinci sırada yer almaktadır. Dil becerilerini anlama ve anlatma olarak ikiye ayıran Doğan (2009), anlama becerilerinden dinleme ile anlatma becerilerinden konuşmanın diğer dil becerilerden önce kazanıldığını ifade eder. Konuşma ile dinleme birbirinden bağımsız beceriler değildir. Konuşma becerisinin temelleri dinleme becerisiyle atılmaktadır. Doğduğu çevredeki sesleri dinleyen çocuk, artan ve değişen sosyal çevrenin etkisi, gösterdiği bireysel çaba ile konuşma becerisini geliştirir. Konuşma, okuma ve yazma becerilerinin ise çıkış noktasıdır. Bu sebeple konuşma becerisi Türkçe öğretimi için büyük önem arz etmektedir. Bu önemi Baymur (1940), sözlü ifadenin doğru yazmada ve dil bilgisinde ön şart olduğunu belirterek ortaya koymaktadır.

Hazırlıklı Konuşma

Konuşma becerisinin gerçekleşmesiyle ilgili pek çok yaklaşım ve görüş bulunmaktadır. Bu farklı yaklaşım ve görüşler konuşmanın üç aşamalı bir zihinsel süreçte gerçekleştiği görüşünde birleşmektedir. Bu aşamalardan ilki sunum öncesi sözlü mesajın içeriğine uygun bilgilerin seçilmesidir. Konuşmanın amacı, yöntem ve konusu bu aşamada saptanır. İkinci aşamada sıralama, sınıflandırma, sözlü mesaj biçimlendirilerek uygun söz dizimi oluşturulur. Üçüncü aşamada ise yapılan işlemler bir araya getirilir, zihinsel süreç seslere çevrilir (Dell, 1986; Korkmaz, 2005; Levelt, 1993).

Konuşma türü, konuşmanın amacı, konusu, zamanı, yeri, hedef kitlesi, konuşmacının niteliğine bağlı olarak belirlenir. Özezen (2003), sözlü iletişim türlerini hazırlıklı, hazırlıksız ve anlatım konuşması olarak üç grupta toplamaktadır. Yalçın’a (2012) göre öncesinde doğrudan bir çaba gösterilmeyen, doğal akış içinde ilerleyen, çoğu zaman birdenbire gerçekleşen tanışma, tanıştırma, soru sorma, özür dileme, görüşme şeklindeki konuşmalar hazırlıksız konuşma sınıfındayken; kişinin öncesinde çaba gösterip bir plan dahilinde bilgi, belge ve teknik detayları bir araya getirerek gerçekleştirdiği konferans, söylev, sempozyum şeklindeki konuşmalar ise hazırlıklı konuşma sınıfındadır.

Bu çalışmanın temelini oluşturan hazırlıklı konuşmalar ise bildirili türler, basın toplantısı, bilgi şöleni, görüşme, çalıştay, demeç, forum, konferans, söyleşi ve söylev alt başlıklarına ayrılmıştır. Boz (2005) ise hazırlıklı konuşmaları söylev, mülakat ve röportaj, açık oturum, münazara, panel, forum, sempozyum, seminer, konferans, kongre, brifing olarak belirlemiştir. Salmış (2011), açış ve tören konuşmalarını,

söyleyi, söylevi, koferansı, mülakatı, tartışmayı, münazarayı, bilgi şölenini, açık oturumu, paneli, forumu ve semineri hazırlıklı konuşma türü içinde değerlendirir.

Gelişen teknolojiyle beraber değişen dünya koşulları, sosyal bir varlık olan insanı bireyselleştirmekte ve dış dünya ile olan ilişkilerini koparmaktadır. Aile ortamında bilinçsiz ebeveynlerin çocuklarının sözlerine itibar etmemesi, konuşmalarına izin vermemesi; sınıf ortamında ise öğretmenin sınıf içi disiplini sağlamak adına çocuklara karşı olan yanlış tutumu bu kopukluğu daha da artırmaktadır. Bu durum kişiler arası iletişimde yetersiz, kendini ifade etmekte zorlanan, karşılaştığı sorunlar karşısında içinde bulunduğu durumu dile getiremeyen bireylerin artmasına neden olmaktadır.

Öğretmenlerin konuları yetiştirme telaşı diğer becerilerin gelişimini olumsuz etkilediği gibi konuşma becerisinin gelişimini de olumsuz etkilemektedir. Hatta bazı öğretmenler dinleme ve konuşma becerisini önemsemediği için bu becerilere müfredatta yer vermeye gerek olmadığını düşünmektedir (Tompkins, 1998).

Konuşma becerisi salt iletişimde kullanılan bir beceri değildir. Aynı zamanda insanları etkileme, onların düşüncelerine yön verme bakımından da oldukça önemlidir. Bu beceriyi edinip toplum içinde belli bir saygınlığa ulaşan, sorgulayan ve düşündüğünü sözlü olarak doğru ifade edebilen nesiller yetiştirmek, beceriyi kişilik özelliği olacak düzeyde benimsetmek için konuşma eğitimine gereken önem verilmelidir.

Saydığımız amaçlara ulaşabilmek için seviyeye uygun çalışmaların yürütülmesi gerekmektedir. Bu noktada ise bireylerin seviyelerinin ve ilgi alanlarının belirlenmesi büyük önem arz etmektedir. Duygu ve düşüncelerini açığa vurmada isteksiz durumda olan bireylerin motivasyonu bu şekilde artırılabilir. Bireyler ürün ortaya koyarken bilinmeyenin neden olduğu bir miktar kaygı duysa da, yüksek düzeydeki kaygı konuşmayı imkânsız hale getirmektedir. Konuşma kaygısı düşük olan bireylerin kendine güvendikleri ve konuşmaya karşı olan tutumlarının olumlu olduğu ve konuşma etkinliklerinden hoşlandıkları görülmektedir (Demir ve Melanlıoğlu, 2014). Yanlış ve yetersiz uygulamalar ise kaygı düzeyini artırmaktadır. Kaygı da sinir sistemini tetikleyerek terleme, kas gerginliği, ya da hızlı solunum artışı gibi fizyolojik değişikliklere neden olmaktadır (Kim ve Jung, 2012). Bireylerin bir ya da birden fazla yaşadığı tedirginlik, bireyde fizyolojik değişikliklere yol açabilmekte hatta sonrasında şüphecilik ve gerginlik gibi psikolojik değişiklikleri de tetiklemektedir (Woolfolk, 2007). Bu da zaten isteksiz durumda olan bireylerin konuşma becerisine karşı olumsuz tutum geliştirmelerine neden olacaktır.

Türkiye'deki literatürde, ortaokul öğrencilerinin hazırlıklı konuşmadaki konu seçme eğilimleri ile ilişkili bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışmanın yapılmasının nedenlerinden birisi budur. Bu çalışma, bireylerin konuşmaya karşı olumsuz tutumlarını ortadan kaldırmaya katkı sağlaması; konu belirleme noktasında ise hazırlıklı konuşma uygulamaları yaptıran öğretmenlere, ders kitabı yazarlarına ve Türkçe öğretim programı hazırlayacak olanlara yol göstermesi bakımından önemlidir. Ayrıca bu çalışmanın konuşma becerisiyle ilgili yapılacak çalışmalara farklı bir bakış açısı kazandıracığı ve katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırma, ortaokul öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu seçimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın amacına ulaşmak için şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Ortaokul öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu seçimleri, cinsiyet, sınıf seviyesi, anne-baba eğitim düzeyi, ailenin ekonomik seviyesi, ayda okuduğu kitap sayfası değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?
2. Ortaokul öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu seçimleri ile ilgili görüşleri nelerdir?

Yöntem

Yapılan bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin hazırlıklı konuşmadaki konu seçme eğilimlerini belirlemek için nitel destekli nicel araştırma deseni kullanılmıştır. Tamamlayıcı karma desen olarak adlandırılan bu desende bir desenden elde edilen bulguların detaylandırılmasında, açıklığa kavuşturulmasında diğer yöntemin sonuçlarından faydalanmak esastır. Tamamlayıcı karma desende, nitel ve nicel veriler mevcut durumu zengin ve ayrıntılı bir hale getirmek için kullanılır. Böylece her bir veri analizi türü bir diğerini tamamlar (Baki & Gökçek, 2012).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Afyonkarahisar il merkezinde yer alan bir devlet okulunda öğrenim gören 120 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Bu çalışma grubu kolay ulaşılabilir örneklem seçme tekniğine göre belirlenmiştir.

Araştırmada ortaokul öğrencilerinin hazırlıklı konuşmadaki konu seçme eğilimleriyle ilgili görüşlerini ortaya koymak amacıyla her sınıf seviyesinden alınan altışar öğrenci ile 24 öğrenciden oluşan görüşme grubu oluşturulmuştur. Görüşme yapılacak öğrenciler belirlenirken sınıf seviyelerine göre frekansı en fazla olan konuyu/konuları seçen öğrenciler dikkate alınmıştır. Araştırmanın amaçları doğrultusunda çalışma grubunun soruna en uygun kesimi örnekleme dahil edildiğinden amaçlı örneklem kullanılmıştır.

Tablo 1. Örneklem Grubundaki Öğrencilerle İlgili Bilgiler

Cinsiyet	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf	Toplam
Kız	15	14	17	21	67
Erkek	15	16	13	9	53
Toplam	30	30	30	30	120

Araştırmaya katılan öğrenciler demografik açıdan incelendiğinde örneklemin 67 (%55.8) kız, 53 (%44.2) erkek öğrenciden oluştuğu görülmektedir. Çalışma grubuna her sınıf seviyesinden 30 öğrenci dahil edilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın birinci alt problemi için bir ölçme aracı kullanılmıştır. Ölçme aracının ilk kısmında, öğrencilerin demografik özelliklerini (cinsiyet, sınıf seviyesi, anne-baba eğitim düzeyi, ailenin ekonomik seviyesi, bir ayda okunan kitap sayfası sayısı) betimlemeye yönelik kapalı uçlu olgusal sorular sorulurken; ölçme aracının devamında örnekleme oluşturan kişilerin hazırlıklı konuşmadaki konu seçme eğilimlerini belirlemek için açık uçlu tutum ve inanç sorusu sorulmuştur. Ölçme aracının güvenilirliği ve geçerliğini sağlamak amacıyla öncelikle araştırmanın problemi tanımlanarak çalışmanın amacına ve alt problemlerine yönelik cevabı aranan sorular oluşturulmuştur. Amaç ve alt problemde ortaya çıkan değişkenlerden hareketle ihtiyaç duyulan verilerin toplanmasına yönelik maddeler yazılarak ölçme aracının taslak formu oluşturulmuştur. Serbest tartışma ortamında uzman görüşü alınarak taslak formda yer alan maddelerin kapsam geçerliliği; ölçme aracının kullanılabilirliğine dair sayfa yapısı, soru ve cevapların dizilişi, yazı formatı, boyutu değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucu ortaya çıkan ön uygulama formu hedef kitleyle benzer özellikler taşıyan gruba uygulanarak ölçme aracına son şekli verilmiştir.

Araştırmanın ikinci alt problemi için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Örneklemi oluşturan kişilerin sorulara verdikleri cevapları detaylandırmak amacıyla üç sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunda öğrencilere “Hazırlıklı konuşmayla ilgili ne düşünüyorsunuz?”, “Hazırlıklı konuşmada konu seçiminde neye dikkat edersiniz?”, “Hazırlıklı konuşma yapmayı seviyor musunuz, niçin?” soruları sorulmuştur. Hazırlanan görüşme formunun amaca uygunluğu, anlaşılabilirliği ve uygulanabilirliğini kontrol etmek amacıyla alan uzmanlarından görüş alınmıştır. Uzmanların önerileri doğrultusunda görüşme formu düzenlenmiştir. İkinci aşamada hedef kitleyle benzer özellikler taşıyan gruba ön uygulama yapılmış, herhangi bir sorun yaşanmadığı görülmüştür. Araştırmada yapılan görüşmelerin süreleri uzun tutularak iç geçerlik (inandırıcılığı) sağlanmaya çalışılmış ve verilerin inandırıcılığını artırmak için elde edilen bulguların tutarlılığı, kavramsal çerçeve ile uyumu kontrol edilmiştir. Görüşme formundan doğrudan alıntılar yapılarak da araştırmanın inandırıcılığı yükseltmeye çalışılmıştır. Araştırmanın dış geçerliğini (aktarılabiliğini) artırmak için araştırma süreci ayrıntılı bir şekilde betimlenmiştir. Araştırmanın iç güvenilirliğini (tutarlılığını) artırmak için bulgu örnekleri yorum yapılmadan doğrudan verilmiştir. Ayrıca görüşmede elde edilen veriler üzerinde araştırmacılar ayrı ayrı kodlamalar yapmış ve kodlamalar karşılaştırılarak tutarlık oranı hesaplanmıştır. Araştırmanın dış güvenilirliğini (teyit edilebilirliğini) artırmak için araştırmanın ham verileri saklanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın amaçları doğrultusunda hazırlanan ölçme aracından toplanan veriler SPSS veri analiz programı kullanılarak çözümlenmiştir. Öğrencilerin hazırlıklı konuşmada konu seçme eğilimlerinden elde edilen veriler, frekans ve yüzdehesaplamasıyla çözümlenerek yorumlanmıştır. Öğrencilerin hazırlıklı konuşmada konu seçme eğilimlerinin cinsiyet, sınıf seviyesi, anne-baba eğitim düzeyi, ailenin ekonomik seviyesi, bir ayda okunan kitap sayfası sayısı değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Çalışmada, cinsiyet, sınıf seviyesi, anne-baba eğitim düzeyi, ailenin ekonomik seviyesi, bir ayda okunan kitap sayfası sayısı değişkenleri ile ilgili varsayım kontrolleri yapılarak parametrik; varsayımların sağlanmadığı durumlarda parametrik olmayan testler yapılarak sonuçlar değerlendirilmiştir.

Örneklemi oluşturan kişilerin sorulara verdikleri cevapları detaylandırmak için amaçlı örnekleme tekniği ile her sınıf seviyesinden 6 öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Araştırmanın nitel içerik analizine dayalı ikinci kısmında tematik kodlama yapılmıştır. Tematik kodlamanın daha önceden belirlenen kavramlara göre, verilerden çıkarılan kavramlara göre ve genel bir çerçeve içinde yapılan kodlama olmak üzere üç şekli vardır (Strauss & Corbin, 1998). Tematik kodlama yapılırken kodlar incelenerek bir araya getirilir. Kodlar arası ortaklık tespit edilerek ortaya çıkan temaların birbirinden farklı olması ancak kendi içinde de bütünlük sağlaması sağlanır (Yıldırım & Şimşek, 2006). Bu çalışmada verilerden çıkan kavramlara göre kodlama yapılmıştır.

Bulgular

Araştırmada elde edilen veriler ışığında ulaşılan bulgular, alt problem sırası dikkate alınarak belirtilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi için elde edilen bulgular, Tablo 2-16’da gösterilmiştir.

Ortaokul 5. Sınıf öğrencilerinin, hazırlıklı konuşmada konu seçme eğilimleri Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. 5. Sınıf Öğrencilerinin Hazırlıklı Konuşmada Konu Seçimleri

Konular	<i>n</i>
Hayvanlar ve Doğa	6
Spor Dalları (Futbol vb.)	5
Okul	4
15 Temmuz	3
Savaş	3
Oyun	2
Kitap Okumak	1
Çevre Kirliliği	1
Hayvanları Koruma	1
Eğitimin Önemi	1
Arkadaşlığın Önemi	1
Kadına Şiddet	1
İnsanlık Tarihi	1
Toplam	30

Tablo 2'deki veriler incelendiğinde, 5.sınıf öğrencilerinin hazırlıklı konuşma için, 13 farklı konuyu tercih ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin konu seçiminde en çok tercih ettikleri konular hayvanlar ve doğa (n=6) iken en az tercih edilen konular ise kitap okumak, çevre kirliliği, hayvanları koruma, eğitimin önemi, arkadaşlığın önemi, kadına şiddet ve insanlık tarihidir (n=1). Bu sonuçlara göre 5.sınıf öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu seçimlerinde hayvanlar ve doğa (n=6), spor dalları (n=5), okul (n=4), 15 Temmuz (n=4) ve savaş (n=3) konuları öne çıkmaktadır.

Ortaokul 6. Sınıf öğrencilerinin, hazırlıklı konuşmada konu seçme eğilimleri Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. 6. Sınıf Öğrencilerinin Hazırlıklı Konuşmada Konu Seçimleri

Konular	<i>n</i>
Hayvanlar ve Doğa	3
Hayvanları Koruma	3
Bilişim	3
Çevre Kirliliği	2
Spor Dalları (Futbol vb.)	2
Meslek Seçimi	2
15 Temmuz	2
Elektrik	2
İnternet Bağımlılığı	1
Sağlık	1
Vatan ve Atatürk	1
Bilinçli Davranma	1
Tasarruf	1
Aile	1
Okul	1
Teknoloji	1
Eğitimin Önemi	1
Hava Kirliliği	1
Savaş	1
Toplam	30

Tablo 3'teki, 6.sınıf öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu seçimlerinin frekans dağılımına bakıldığında 19 farklı konunun tercih edildiği görülmektedir. Öğrencilerin konu seçiminde en çok tercih ettikleri konular hayvanlar ve doğa (n=3), hayvanları koruma (n=3), bilişim (n=3) iken en az tercih edilen konuların ise teknoloji, eğitimin önemi, vatan ve Atatürk, internet bağımlılığı, sağlık, bilinçli davranma, tasarruf, aile, okul, hava kirliliği ve savaştır (n=1). Bu sonuçlara göre 6.sınıf öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu

seçimlerinde hayvanlar ve doğa (n=3), hayvanları koruma (n=3), bilişim (n=3), spor dalları (n=2), çevre kirliliği (n=2), 15 Temmuz (n=2), elektrik (n=2) ve meslek seçimi (n=2) konuları öne çıkmaktadır.

Ortaokul 7. Sınıf öğrencilerinin, hazırlıklı konuşmada konu seçme eğilimleri Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. 7. Sınıf Öğrencilerinin Hazırlıklı Konuşmada Konu Seçimleri

Konular	n
Çevre Kirliliği	7
Hayvanlar ve Doğa	5
Kitap Okumak	4
Spor Dalları (Futbol vb.)	4
Din	2
Geri Dönüşüm	1
İletişimin Önemi	1
Sigaranın Zararları	1
Hayvanları Koruma	1
Meslek Seçimi	1
Arkadaşlığın Önemi	1
Türkiye'nin Büyümesi	1
Küresel Isınma	1
Toplam	30

Tablo 4'teki, 7.sınıf öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu seçimlerinin frekans dağılımına bakıldığında 13 farklı konunun tercih edildiği görülmektedir. Öğrencilerin konu seçiminde en çok tercih ettikleri konunun çevre kirliliği (n=7) iken en az tercih edilen konuların ise geri dönüşüm, iletişimin önemi, sigaranın zararları, hayvanları koruma, meslek seçimi, arkadaşlığın önemi, Türkiye'nin büyümesi ve küresel ısınmadır (n=1). Bu sonuçlara göre 7.sınıf öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu seçimlerinde çevre kirliliği (n=7), hayvanlar ve doğa (n=5), kitap okumak (n=4), spor dalları (n=4) konuları öne çıkmaktadır.

Ortaokul 8. Sınıf öğrencilerinin, hazırlıklı konuşmada konu seçme eğilimleri Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. 8. Sınıf Öğrencilerinin Hazırlıklı Konuşmada Konu Seçimleri

Konular	N
Spor Dalları (Futbol vb.)	5
İnternet Bağımlılığı	4
Kitap Okumak	2
Matematik ve Matematiği Sevdirmeye Yolları	2
Eğitim Sistemi	2
Vatan ve Atatürk	1
Çevre Kirliliği	1
Kadına Şiddet	1
Sigaranın Zararları	1
Türk Dili	1
Beslenme	1
Lösemili Çocuklar	1
Değerlerimiz	1
Dürüstlük	1
Araba	1
Dikkatli Olmak	1
Telekinezi	1
29 Ekim	1
Mezuniyet Töreni	1
Uzay	1
Toplam	30

Tablo 5'teki, 8.sınıf öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu seçimlerinin frekans dağılımına bakıldığında 20 farklı konunun tercih edildiği görülmektedir. Öğrencilerin konu seçiminde en çok tercih ettikleri konunun spor dalları (n=5) iken en az tercih ettikleri konular ise çevre kirliliği, sigaranın zararları, vatan ve Atatürk, kadına şiddet, Türk dili, beslenme, lösemili çocuklar, değerlerimiz, dürüstlük, araba, dikkatli

davranmak, telekinezi, 29 Ekim, mezuniyet töreni ve uzaydır (n=1).Bu sonuçlara göre 8.sınıf öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu seçimlerinde spor dalları (n=5), internet bağımlılığı (n=4), kitap okumak(n=2), Matematik ve Matematiği sevdirmeye yolları (n=2) ve eğitim sistemi (n=2) konuları öne çıkmaktadır.

5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin konu seçme eğilimlerinin normal dağılım gösterip göstermediğine ilişkin sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir. Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları değerlendirilmiş, 5, 7 ve 8.sınıf öğrencilerinin konu seçme eğilimlerinin anlamlılık değeri ($p < 0.05$) olduğundan verilerin normal dağılıma uygun olmadığı; 6. sınıf öğrencilerinin konu seçme eğilimlerinin anlamlılık değeri ($p > 0.05$) olduğundan verilerin normal dağılıma uygun olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. Normallik Testi Sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	Df	Sig.	Statistic	Df	Sig.
5.Sınıf Konu	,232	30	,000	,860	30	,001
6.Sınıf Konu	,128	30	,200*	,936	30	,069
7.Sınıf Konu	,334	30	,000	,633	30	,000
8.Sınıf Konu	,230	30	,000	,830	30	,000

5, 7 ve 8.sınıf öğrencilerinin konu seçme eğilimlerinin normal dağılıma uygun olmadığı tespit edildiğinden öğrencilerin konu seçme eğilimlerinin cinsiyetlere göre farklılaşmasını tespit etmek için Mann Whitney U testinden; anne-baba eğitim düzeyi, ailenin ekonomik seviyesi, bir ayda okunan kitap sayfası sayısı değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için non-parametrik testlerden Kruskal Wallis testinden yararlanılmıştır.

6. sınıf öğrencilerinin konu seçme eğilimlerinin normal dağılıma uygun olduğu tespit edildiğinden öğrencilerin konu seçme eğilimlerinin cinsiyetlere göre farklılaşmasını tespit etmek için bağımsız örneklem grubu t testi yapılmıştır. Anne-baba eğitim düzeyi, ailenin ekonomik seviyesi, bir ayda okunan kitap sayfası sayısı değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi testinden yararlanılmıştır.

Ortaokul 5, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin, hazırlıklı konuşmadaki konu seçimlerinin cinsiyetlere göre farklılaşmasını gösteren Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. 5, 7, 8. Sınıf Öğrencilerinin Konu Seçimlerinin Cinsiyetlere Göre Farklılaşmasını Gösteren Mann Whitney U Testi

Sınıf Seviyesi	Cinsiyet	n	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	p
5.Sınıf Konu	Kız	15	16,70	250,50	94,50	,452
	Erkek	15	14,30	214,50		
	Toplam	30				
7.Sınıf Konu	Kız	17	18,00	306,00	68	,072
	Erkek	13	12,23	159,00		
	Toplam	30				
8.Sınıf Konu	Kız	21	15,69	329,50	90,50	,856
	Erkek	9	15,06	135,50		
	Toplam	30				

Tablo 7’de 5, 7 ve 8.sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin cinsiyetlere göre farklılaşmasını tespit etmek için yapılan Mann Whitney U testi sonuçları mevcuttur. 5. Sınıf öğrencilerin konu seçimleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır (u: 94,50, p>.05). 7. sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin cinsiyetlere göre farklılaşmasını tespit etmek için yapılan test sonuçlarına göre öğrencilerin konu seçimleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır (u: 68, p>.05). 8. sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin cinsiyetlere göre farklılaşmasını tespit etmek için yapılan test sonuçlarına göre öğrencilerin konu seçimleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır (u: 90,50, p>.05).

Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin, hazırlıklı konuşmadaki konu seçimlerinin cinsiyetlere göre farklılaşmasını gösteren bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. 6. Sınıf Öğrencilerinin Konu Seçimlerinin Cinsiyetlere Göre Farklılaşmasını Gösteren Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.	t	sd	p
6.Sınıf	Kız	14	12,2143	8,19173	2,18933	-1,678	28	,105
Konu	Erkek	16	16,8125	6,82367	1,70592			

Tablo 8’de 6.sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin cinsiyetlere göre farklılaşmasını tespit etmek için yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları mevcuttur. Öğrencilerin konu seçimleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır (t: -1,678, p>.05).

Ortaokul 5, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin, hazırlıklı konuşmadaki konu seçimlerinin baba eğitim durumuna göre farklılaşmasını gösteren Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. 5, 7, 8. Sınıf Öğrencilerin Konu Seçimlerinin Baba Eğitim Durumlarına Göre Farklılaşmasını Gösteren Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	Baba Eğitim Durumu	n	Sıra Ort.	KW	p
5.Sınıf	Okuma Yazma Bilmiyor	3	24,00	4,089	,394
Konu	İlkokul Mezunu	6	15,50		
	Ortaokul Mezunu	7	12,50		
	Lise Mezunu	13	14,77		
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	1	20,50		
	Toplam	30			
7.Sınıf	Okuma Yazma Bilmiyor	1	30,00	8,641	,071
Konu	İlkokul Mezunu	10	17,90		
	Ortaokul Mezunu	9	17,67		
	Lise Mezunu	9	9,39		
	Lisans Mezunu	1	12,50		
	Toplam	30			
8.Sınıf	Okuma Yazma Bilmiyor	2	8,75	1,620	,899
Konu	İlkokul Mezunu	14	16,14		
	Ortaokul Mezunu	4	15,88		
	Lise Mezunu	6	15,17		
	Lisans Mezunu	2	19,00		
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	2	14,50		
	Toplam	30			

Tablo 9’da 5, 7 ve 8.sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin baba eğitim durumuna göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre 5.sınıf öğrencilerinin konu seçimleri, baba eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır. (KW: 4,089, p>.05).7.sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin baba eğitim durumuna göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan test sonuçlarına göre öğrencilerin konu seçimleri, baba eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır. (KW: 8,641, p>.05).8.sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin baba eğitim durumuna göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan test sonuçlarına

göre öğrencilerin konu seçimleri, baba eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır. (KW: 1,620, $p>.05$).

Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin, hazırlıklı konuşmadaki konu seçimlerinin baba eğitim durumlarına göre farklılaşmasını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10. 6. Sınıf Öğrencilerin Konu Seçimlerinin Baba Eğitim Durumlarına Göre Farklılaşmasını Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

6.Sınıf Konu	Kareler Top.	Df	Kareler Ort.	F	Sig.
Gruplar Arası	143,599	3	47,866	,785	,513
Gruplar İçi	1585,067	26	60,964		
Toplam	1728,667	29			

Tablo 10'da 6.sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin baba eğitim durumuna göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla tek yönlü varyans analizi testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre öğrencilerin konu seçimleri, baba eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır. (f: ,785, $p>.05$).

Ortaokul 5, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin, hazırlıklı konuşmadaki konu seçimlerinin anne eğitim durumuna göre farklılaşmasını gösteren Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11. 5, 7, 8. Sınıf Öğrencilerin Konu Seçimlerinin Anne Eğitim Durumlarına Göre Farklılaşmasını Gösteren Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	Anne Eğitim Durumu	n	Sıra Ort.	KW	p
5.Sınıf Konu	Okuma Yazma Bilmiyor	3	24,00	6,067	,300
	İlkokul Mezunu	10	14,30		
	Ortaokul Mezunu	10	12,75		
	Lise Mezunu	4	20,13		
	Lisans Mezunu	2	10,75		
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	1	20,50		
	Toplam	30			
7.Sınıf Konu	Okuma Yazma Bilmiyor	1	18,00	6,764	,239
	İlkokul Mezunu	12	17,96		
	Ortaokul Mezunu	10	10,95		
	Lise Mezunu	3	17,00		
	Lisans Mezunu	3	13,67		
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	1	30,00		
	Toplam	30			
8.Sınıf Konu	Okuma Yazma Bilmiyor	5	9,60	4,313	,365
	İlkokul Mezunu	12	17,75		
	Ortaokul Mezunu	9	14,22		
	Lise Mezunu	3	17,33		
	Lisans Mezunu	1	24,00		
		Toplam	30		

Tablo 11'de 5, 7 ve 8.sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin anne eğitim durumuna göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre 5.sınıf (KW: 6,067, $p>.05$), 7. sınıf (KW: ,239, $p>.05$) ve 8. sınıf (KW: 4,313, $p>.05$). Öğrencilerinin konu seçimleri, anne eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır.

Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin, hazırlıklı konuşmadaki konu seçimlerinin anne eğitim durumlarına göre farklılaşmasını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12. 6. Sınıf Öğrencilerin Konu Seçimlerinin Anne Eğitim Durumlarına Göre Farklılaşmasını Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

6.Sınıf Konu	Kareler Top.	Df	Kareler Ort.	f	Sig.
Gruplar Arası	45,619	3	15,206	,235	,871
Gruplar İçi	1683,048	26	64,733		
Toplam	1728,667	29			

6. sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin anne eğitim durumuna göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla tek yönlü varyans analizi testi yapılmıştır (Tablo 12). Test sonuçlarına göre öğrencilerin konu seçimleri, anne eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır. (f: ,235, p>.05).

Ortaokul 5, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin, hazırlıklı konuşmadaki konu seçimlerinin ailenin aylık gelirine göre farklılaşmasını gösteren Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 13. 5, 7, 8. Sınıf Öğrencilerin Konu Seçimlerinin Ailenin Aylık Gelirine Göre Farklılaşmasını Gösteren Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	Ailenin Aylık Geliri	n	Sıra Ort.	KW	p
5.Sınıf Konu	0-1000 tl	5	22,30	4,277	,370
	1001-2000 tl	16	13,53		
	2001-3000tl	7	15,71		
	3001-4000tl	1	17,00		
	4001+tl	1	10,00		
	Toplam	30			
7.Sınıf Konu	0-1000 tl	5	15,20	3,275	,513
	1001-2000 tl	18	16,69		
	2001-3000tl	2	5,25		
	3001-4000tl	2	17,50		
	4001+tl	3	14,33		
	Toplam	30			
8.Sınıf Konu	0-1000 tl	9	16,06	,646	,886
	1001-2000 tl	12	15,17		
	2001-3000tl	5	17,40		
	3001-4000tl	4	12,88		
	Toplam	30			

Tablo 13'te 5, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin ailenin aylık gelirine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre 5.sınıf (KW: 4,277, p>.05), 7. Sınıf (KW: 3,275, p>.05) ve 8. sınıf (KW: ,646, p>.05) öğrencilerinin konu seçimleri, ailenin aylık gelirine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır.

Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin, hazırlıklı konuşmadaki konu seçimlerinin anne eğitim durumlarına göre farklılaşmasını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14. 6. Sınıf Öğrencilerin Konu Seçimlerinin Ailenin Aylık Gelirine Göre Farklılaşmasını Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

6.Sınıf Konu	Kareler Top.	Df	Kareler Ort.	f	Sig.
Gruplar Arası	151,144	3	50,381	,830	,489
Gruplar İçi	1577,523	26	60,674		
Toplam	1728,667	29			

6. sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin ailenin aylık gelirine göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla tek yönlü varyans analizi testi yapılmıştır (Tablo 14). Test sonuçlarına göre öğrencilerin konu seçimleri, ailenin aylık gelirine göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır. ($f: ,830, p>.05$).

Ortaokul 5, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin, hazırlıklı konuşmadaki konu seçimlerinin bir ayda okunan kitap sayfası sayısına göre farklılaşmasını gösteren Kruskal-Wallis testi sonuçları Tablo 15'te gösterilmiştir.

Tablo 15. 5, 7, 8. Sınıf Öğrencilerin Konu Seçimlerinin Bir Ayda Okunan Kitap Sayfası Sayısına Göre Farklılaşmasını Gösteren Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

	BAOKSSG	N	Sıra Ort.	KW	p
5.Sınıf	Okumuyorum	2	24,00	4,931	,294
Konu	1-100 s.	12	14,67		
	101-200 s.	5	9,80		
	201-300 s.	3	15,33		
	301 ve daha üzeri s.	8	18,25		
	Toplam	30			
7.Sınıf	Okumuyorum	4	14,13	1,400	,844
Konu	1-100 s.	16	14,69		
	101-200 s.	1	18,00		
	201-300 s.	4	20,00		
	301 ve daha üzeri s.	5	15,10		
	Toplam	30			
8.Sınıf	Okumuyorum	12	12,00	4,746	,191
Konu	1-100 s.	12	16,13		
	101-200 s.	3	22,83		
	301 ve daha üzeri s.	3	19,67		
	Toplam	30			

Tablo 15'te 5, 7 ve 8.sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin bir ayda okunan kitap sayfası sayısına göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre 5.sınıf öğrencilerinin konu seçimleri, bir ayda okunan kitap sayfası sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır. (KW: 4,931, $p>.05$). 7.sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin bir ayda okunan kitap sayfası sayısına göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan test sonuçlarına göre öğrencilerin konu seçimleri, bir ayda okunan kitap sayfası sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır. (KW: 1,400, $p>.05$). 8.sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin bir ayda okunan kitap sayfası sayısına göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla yapılan test sonuçlarına göre öğrencilerin konu seçimleri, bir ayda okunan kitap sayfası sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır. (KW: 4,746, $p>.05$).

Ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin, hazırlıklı konuşmadaki konu seçimlerinin bir ayda okunan kitap sayfası sayısına göre farklılaşmasını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16. 6. Sınıf Öğrencilerinin Konu Seçimlerinin Bir Ayda Okunan Kitap Sayfası Sayısına Göre Farklılaşmasını Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

6.Sınıf Konu	Kareler Top.	df	Kareler Ort.	f	Sig.
Gruplar Arası	234,985	4	58,746	,983	,435
Gruplar İçi	1493,682	25	59,747		
Toplam	1728,667	29			

6. sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin bir ayda okunan kitap sayfası sayısına göre farklılaşmasının belirlenmesi amacıyla tek yönlü varyans analizi testi yapılmıştır (Tablo 16). Test sonuçlarına göre öğrencilerin konu seçimleri, bir ayda okunan kitap sayfası sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır. (f: ,983, p>.05).

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt probleminde örnekleme oluşturan kişilerin sorulara verdikleri cevapları detaylandırılmak amacıyla birkaç sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunda öğrencilere hazırlıklı konuşmayla ilgili genel görüşleri, konu seçiminde neye dikkat ettikleri, hazırlıklı konuşmayı sevip sevmedikleri sorulmuştur. Bu görüşler tema ve alt temalara ayrılmıştır:

Araştırmanın ikinci alt problemi için elde edilen bulgular, Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17. Öğrencilerin Hazırlıklı Konuşmayla, Konu Seçiminde Neye Dikkat Ettikleriyle, Hazırlıklı Konuşmayı Sevip Sevmedikleriyle İlgili Görüşleri

Kategori	Alt Kategori	Frekans (Sınıf Seviyesi)	Örnek Açıklama
Hazırlıklı Konuşma ile İlgili Görüşler	Akranları Önünde Konuşma Kaygısı	3 (5. Sınıf)	5Ö2: Hazırlıklı olursam, konuşurken takılmam, kekelemem benimle dalga geçmezler.
		2 (6. Sınıf)	6Ö1: Soğuk kanlı olurum, heyecanım az olur.
		3 (7. Sınıf)	7Ö3: Hazırlıksız konuşmada heyecan devreye girer. Kekelerim, söylediklerim birbirine karışır.
		1 (8. Sınıf)	8Ö5: Daha rahat takılmadan konuşabiliyorum.
		Toplam: 9	
	Konuşma Öncesi Araştırma ve Planlama Yapabilme	3 (5. Sınıf)	5Ö4: Doğaçlama yapıp ne dediğimi bilmeden birkaç söz söylemek yerine çalışarak hazırlanırım.
		5 (6. Sınıf)	6Ö5: Hazırlıklı konuşma hazırlıksıza göre daha mantıklı. Çünkü konuyu önceden düşünüyorum.
		4 (7. Sınıf)	7Ö2: Hazırlanma süresi sayesinde bilgi ve becerim artar.
		4 (8. Sınıf)	8Ö6: Konunun önceden belli olması, konuşmanın önceden planlanmış olması beni çok rahatlatıyor.
		Toplam: 16	
Konuşmanın Verimli	3 (5. Sınıf)	5Ö5: Kekelemeyiz ve izleyiciler/dinleyiciler daha iyi anlayabilir.	
	1 (6. Sınıf)	6Ö1: Hazırlanma süresinin olması konuyu daha iyi sunabilmemi	

	Geçmesi	3 (7. Sınıf) 2 (8. Sınıf) Toplam: 9	sağlıyor. 7Ö5: Vermek istediklerimi daha net veririm. Bu durumda karşımdakileri de etkileyebilirim. 8Ö4: Konuşma hazırlıklı olursa nesnel olur, akılcı olur ve akıcı olur.
Konu Seçiminde Dikkat edilen Hususlar	Alan Hâkimiyeti	4 (5. Sınıf) 4 (6. Sınıf) 1 (7. Sınıf) 3 (8. Sınıf) Toplam: 12	5Ö2: Konunun güzel ve benim için kolay bir konu olmasına dikkat ederim. Bilgimin olması gerek. 6Ö6: Güzel anlatabileceğim, iyi bildiğim bir konu seçerim. Hazırlık yaparken çalışırım bu konuya. 7Ö5: Konuşmamı dinleyecek kişilerin ilgi alanına ya da benim ilgi alanıma göre konumu belirlerim. 8Ö5: Konuyu kendi ilgi alanıma dikkat ederek belirlerim. Hobilerimi ve fobilerimi göz önüne alırım.
	İlgi Çekecek Konularda Konuşma İsteği	3 (5. Sınıf) 1 (6. Sınıf) 3 (7. Sınıf) 6 (8. Sınıf) Toplam: 13	5Ö5: Konunun dikkat çekici olmasına, dinleyicileri sıkmamasına ve ilginç olmasına dikkat ederim. 6Ö5: Konu seçerken konunun insanlara faydalı olmasına dikkat ederim. Faydalansınlar diye. 7Ö3: İnsanlar için önemli olan konuları belirleyip eğlenceli bir şekilde sunmaya çalışırım. 8Ö1: Konu seçerken toplum tarafından dikkat çekecek, ilgi görecektir konuları seçmeye çalışırım.
	Dikkat çekmek istenilen Konularda Konuşma İsteği	1 (6. Sınıf) 3 (7. Sınıf) Toplam: 4	6Ö2: Beni üzen, etkileyen konular seçmeye çalışırım. Savaşlar, çocukların ölmesi, şehitler... Bunlar beni çok etkiliyor, benim moralimi bozuyor. 7Ö4: Çevremdeki olayları görmezden gelemiyorum. Eksikliğini hissettiğim konuları seçiyorum.

Araştırmanın ikinci bölümü için hazırlanan görüşme formundaki öğrenci görüşleri kategorilendirildiğinde temelde *Hazırlıklı Konuşma ile İlgili Görüşler* ve *Konu Seçiminde Dikkat Edilen Hususlar* olmak üzere iki kategori öne çıkmaktadır. Öğrencilerinin hazırlıklı konuşmayla ilgili görüşlerine baktığımızda bu görüşlerin üç farklı alt kategoride toplandığı görülmektedir. Bu alt kategorilerden ilki "*Akranları Önünde Konuşma Kaygısı*"dır. Katılımcıların hazırlıklı konuşmayla ilgili görüşlerinden dokuzu konuşma sırasında akranlar karşısında yaşanan kaygıyla ilgilidir. Bu kaygının sınıf seviyelerine göre dağılımı ise 5.sınıf (N=3), 6.sınıf (N=2), 7.sınıf (N=3), 8.sınıf (N=1) şeklindedir. Akranlar önünde konuşma kaygısı 5 ve 7.sınıflarda (N=3) fazlayken 8.sınıflarda (N=1) ise oldukça azdır.

Katılımcılardan 5Ö2, hazırlıklı olursa konuşurken takılmayıp kekelemeyeceğini böylelikle kendisiyle dalga geçemeyeceklerini ifade etmektedir. 6Ö1, hazırlıklı konuşma sırasında soğukkanlı olup daha az heyecanlanacağını belirtmektedir. 7Ö3, hazırlıksız konuşmada heyecanın devreye girdiğini bu sebeple

kekeleyerek söylediklerinin birbirine karıştığını söylerken 8Ö5 ise hazırlıklı konuşma sırasında daha rahat olduğunu, bu sayede takılmadan konuşabildiğini dile getirmektedir.

Hazırlıklı konuşmayla ilgili görüşlerden hareketle oluşturulan ikinci alt kategori "*Konuşma Öncesi Araştırma ve Planlama Yapabilme*"dir. Katılımcıların hazırlıklı konuşmayla ilgili görüşlerinden on altısı hazırlıklı konuşmanın konuşmacıya sağladığı araştırma yaparak konuşmayı planlayabilmeye ilgilidir. Sınıf seviyelerine göre dağılımı ise 5.sınıf (N=3), 6.sınıf (N=5), 7.sınıf (N=4), 8.sınıf (N=4) şeklindedir. Hazırlıklı konuşmanın konuşma öncesi araştırma ve planlama yapılabilme özelliği 6.sınıflarda (N=5) oldukça fazlayken 5.sınıflarda (N=3) ise daha azdır.

Katılımcılardan 5Ö4, doğaçlama yapıp ne dediğimi bilmeden birkaç söz söylemek yerine çalışarak hazırlanırım derken 6Ö5, konuyu önceden düşünebildiği için hazırlıklı konuşmayı hazırlıksızca göre daha mantıklı bulmaktadır. 7Ö2, hazırlanma süresi sayesinde bilgi ve becerisinin artacağını belirtmektedir. 8Ö6, konunun önceden belli olması, konuşmanın önceden planlanmış olması beni çok rahatlatır demektedir.

Hazırlıklı konuşmayla ilgili görüşlerden hareketle oluşturulan üçüncü alt kategori "*Konuşmanın Verimli Geçmesi*"dir. Katılımcıların hazırlıklı konuşmayla ilgili görüşlerinden dokuzu hazırlıklı konuşma sayesinde konuşmasının daha verimli olduğuyla ilgilidir. Konuşmadaki bu verimliliğin sınıf seviyelerine göre dağılımı ise 5.sınıf (N=3), 6.sınıf (N=1), 7.sınıf (N=3), 8.sınıf (N=2) şeklindedir. Hazırlıklı konuşmanın konuşmayı verimli kılması 5 ve 7.sınıflarda (N=3) oldukça fazlayken 6.sınıflarda (N=1) ise daha azdır.

Katılımcılardan 5Ö5, hazırlıklı konuşma sayesinde kekeleyemeyip duygu ve düşüncelerini dinleyicilere daha iyi anlayabileceğini belirtmektedir. 6Ö1, hazırlanma süresinin olması konuyu daha iyi sunabilmemi sağlar derken 7Ö5, vermek istediklerini hazırlıklı konuşma sayesinde daha etkili sunabileceğini düşünmektedir. 8Ö4 ise Konuşma hazırlıklı olursa konuşmanın nesnel, akılcı ve akıcı olacağını ifade etmektedir.

Hazırlıklı konuşmayla ilgili görüşlerden hareketle oluşturulan ikinci kategori "*Konu Seçiminde Dikkat Edilen Hususlar*" dir. Bu kategoriye bağlı olarak oluşan ilk alt kategori "*Alan Hâkimiyeti*"dir. Katılımcıların hazırlıklı konuşmayla ilgili görüşlerinden on ikisi hazırlıklı konuşmadaki konu seçimiyle ilgilidir. "*Alan Hâkimiyeti*"nin sınıf seviyelerine göre dağılımı ise 5.sınıf (N=4), 6.sınıf (N=4), 7.sınıf (N=1), 8.sınıf (N=3) şeklindedir. Alan hâkimiyeti 5 ve 6.sınıflarda (N=4) oldukça fazlayken 7.sınıflarda (N=1) ise daha azdır.

Katılımcılardan 5Ö2, konunun kendisi için kolay bir konu olması gerektiğini; 6Ö6, güzel anlatabileceğim, iyi bildiğim bir konu seçeceğini; 7Ö5, konuşmamı dinleyecek kişilerin ilgi alanına göre konusunu belirleyeceğini söylemektedir. 8Ö5, konuyu kendi ilgi alanına dikkat ederek belirlediğini belirtmektedir.

Hazırlıklı konuşmayla ilgili görüşlerden hareketle oluşturulan alt kategorilerden ikincisi "*İlgi Çekecek Konularda Konuşma İsteği*" dir. Katılımcıların hazırlıklı konuşmayla ilgili görüşlerinden on üçü ilgi çekilecek konuyla ilgilidir. Sınıf seviyelerine göre dağılımı ise 5.sınıf (N=3), 6.sınıf (N=1), 7.sınıf (N=3), 8.sınıf (N=6) şeklindedir. İlgi Çekecek Konularda konuşma isteği 8.sınıflarda (N=6) oldukça fazlayken 6.sınıflarda (N=1) ise daha azdır.

Katılımcılardan 5Ö5, konunun dikkat çekici olmasına dikkat ettiğini; 6Ö5, seçtiği konunun insanlara faydalı olmasına dikkat ettiğini; 7Ö3, insanlar için önemli olan konuları belirlediğini; 8Ö1, konu seçerken toplum tarafından dikkat çekecek, ilgi görececek konuları seçmeye çalıştığını belirtmektedir.

Hazırlıklı konuşmayla ilgili görüşlerden hareketle oluşturulan alt kategorilerden üçüncüsü "*Dikkat Çekmek İstenilen Konularda Konuşma İsteği*" dir. Katılımcıların hazırlıklı konuşmayla ilgili görüşlerinden dördü dikkat çekilecek konuyla ilgilidir. Sınıf seviyelerine göre dağılımı ise 6.sınıf (N=1), 7.sınıf (N=3) şeklindedir. İlgi Çekecek Konularda konuşma isteği 7.sınıflarda (N=3) oldukça fazlayken 6.sınıflarda (N=1) ise daha azdır.

Katılımcılardan 6Ö2, beni üzen, etkileyen konular seçmeye çalıştığını; 7Ö4, çevresindeki olayları görmezden gelemediğini ifade etmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Türkçe öğretimi ve iletişim açısından büyük önem taşımasına rağmen alan yazın tarandığında konuşma becerisi ile ilgili araştırmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Potur ve Yıldız (2016), yaptıkları çalışmada 2011-2015 yılları arasında konuşma becerisi ile ilgili 31 yüksek lisans, 20 doktora tezi ve 37 makale olduğunu tespit etmiştir. Konuşma becerisi ile ilgili yapılan çalışmalardan bazıları: Kurudayıoğlu (2003), konuşma eğitimi ve konuşma becerisini geliştirmeye yönelik çalışma yapmıştır. Göçer (2008), Türkçe dersinde öğrencilere verilen performans görevlerinin konuşma ve dinleme becerilerine katkısını incelemiştir. Akkaya (2012); öğretmen adaylarının ses, ton vurgu, telaffuz yanlışları, topluluk karşısında konuşamama vb. sorunları olduğunu tespit etmiş ve bu sorunlara çözümler üretmiştir. Ceran (2012), Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma eğitimine yönelik tutumlarını belirlemiştir. Öztürk ve Altuntaş (2012), Türkçe öğretmenlerinin konuşma eğitimine yönelik görüşlerini ve karşılaştıkları sorunları ele almıştır. Büyükkız ve Hasırcı (2013), konuşma becerisinin kazandırılmasında ana dili eğitimcilerinin rolüne değinmiştir. Bayraktar ve Doğan (2014), öğrenci ve öğretmen arasındaki iletişim ile konuşma becerisi arasındaki ilişkiyi ortaya koymuştur. Konuşma becerisi ile ilgili yapılan çalışmalar, konuşma becerisinin diğer dil becerileri ile ilişkilendirildiği çalışmalardan ziyade daha çok konuşma becerisine ve bu beceriyi inceleme ve geliştirmeye yönelik çalışmalar üzerinde yoğunlaşmıştır.

5. sınıf öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu seçimlerine bakıldığında 13 farklı konunun tercih edildiği görülmüştür; öğrencilerin konu seçiminde en çok tercih ettikleri konunun hayvanlar ve doğa olduğu, en az tercih edilen konuların ise kitap okumak, çevre kirliliği, hayvanları koruma, eğitimin önemi, arkadaşlığın önemi, kadına şiddet ve insanlık tarihi olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin tercih ettiği konulardan biri de oyundur. Oyun konusunu tercih etmelerinin sebebi ise bu yaş grubunun oyun çağında olmalarıyla açıklanabilir.

6. sınıf öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu seçimlerine bakıldığında 19 farklı konunun tercih edildiği görülmektedir. Öğrencilerin konu seçiminde en çok tercih ettikleri konuların hayvanlar ve doğa, hayvanları koruma, bilişim olduğu, en az tercih edilen konuların ise teknoloji, eğitimin önemi, vatan ve Atatürk, internet bağımlılığı, sağlık, bilinçli davranma, tasarruf, aile, okul, hava kirliliği ve savaş olduğu tespit edilmiştir.

7. sınıf öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu seçimlerine bakıldığında 13 farklı konunun tercih edildiği görülmektedir. Öğrencilerin konu seçiminde en çok tercih ettikleri konunun çevre kirliliği olduğu, en az tercih edilen konuların ise geri dönüşüm, iletişimin önemi, sigaranın zararları, hayvanları koruma, meslek seçimi, arkadaşlığın önemi, Türkiye'nin büyümesi ve küresel ısınma olduğu tespit edilmiştir.

8. sınıf öğrencilerinin hazırlıklı konuşmada konu seçimlerine bakıldığında 20 farklı konunun tercih edildiği görülmektedir. Öğrencilerin konu seçiminde en çok tercih ettikleri konunun spor dalları olduğu, en az tercih edilen konuların ise çevre kirliliği, sigaranın zararları, vatan ve Atatürk, kadına şiddet, Türk dili, beslenme, lösemili çocuklar, değerlerimiz, dürüstlük, araba, dikkatli davranmak, telekinezi, 29 Ekim, mezuniyet töreni ve uzay olduğu tespit edilmiştir.

Bu sonuçlara göre 5 ve 6. sınıflarda konu seçimlerinde hayvanlar ve doğa konusu ön plana çıkarken 7.sınıfta çevre konusu, 8. sınıfta ise spor dalları öne çıkan konulardır. Çevre kirliliği, spor dalları konuları her üç sınıf kademesinde de ortak tercih edilen konular olurken hayvanlar ve doğa, hayvanları koruma konuları ise 5, 6 ve 7.sınıfın ortak konularıdır. 7. ve 8.sınıf öğrencilerinin konu seçiminde de kitap okuma, vatan ve Atatürk konuları ortaklık göstermektedir.

Temel dil becerileri bir bütündür. Beceriler arasında iç içelik vardır. Bir beceriyi diğerinden ayrı görmek, düşünmek imkânsızdır (Doğan, 2009). Bu sebeple öğrencilerin okuduğu kitaplardaki tercihleri hazırlıklı konuşmadaki konu seçme eğilimleriyle benzerlik gösterecektir. Serüven ve heyecan dolu öykülere ilgi duyan on bir yaşın okuma tercihlerine baktığımızda bilim, buluş, okul ve aile hayatı ön plana çıkmaktadır (Boztepe, 2002). Becerilerin bütünlüğü dikkate alındığında Kurudayıoğlu & Karadağ'ın (2010) yazılı anlatım becerilerindeki konu seçimiyle ilgili çalışmaları araştırmamıza destek sağlayabilir. Söz konusu çalışmada 5.sınıfların yazılı anlatımdaki konu seçimlerinde hayvan-hayvanlar ve oyun; 6.sınıfların konu seçimlerinde hayvan sevgisi, tasarruf; 7.sınıfların konu seçimlerinde arkadaşlık, basketbol, futbol, din, hayvan sevgisi, kitap ve Türkiye; 8.sınıfların konu seçimlerinde çevre kirliliği, futbol ve kitap yer almaktadır. Bu tercihler araştırmamızdaki bulguları destekler niteliktedir.

Ortaokul öğrencilerinin hazırlıklı konuşmadaki konu seçimleri irdelendiğinde 8.sınıfa doğru konu seçimlerinin bireyselleştiği, özel ilgi alanlarının ön plana çıktığı görülmektedir. On dört yaş dönemi benlik ve kimlik kavramının geliştiği dönemdir. Telekinezi, mezuniyet töreni, araba vb. konular bu dönemin bir yansıması olarak nitelendirilebilir.

Ortaokul öğrencilerinin hazırlıklı konuşmadaki konu seçme eğilimlerine dair bulgular değerlendirilirken ölçme aracının uygulanma zamanı, öğrencilerin uygulama sırasında birbirinden etkilenmeleri ve güncel konuların etkisi göz ardı edilmemelidir. Bu ve benzeri faktörler konu seçme eğilimlerini etkileyebilmektedir. Ayrıca araştırmamızda ortaokul öğrencilerinin hazırlıklı konuşmadaki konu eğilimleri tespit edilirken öğrencilerden topluluk önünde hazırlıklı bir konuşma yapacaklarını hayal etmeleri istenmiş, birkaç sorudan oluşan bir ölçme aracı yoluyla eğilimleri tespit edilmiştir. Bu hayali durum elde edilen bulguları değiştirebilecek niteliktedir. Öğrencilerden ölçme aracında belirttikleri konuyla ilgili bizzat uygulama yapmaları istendiğinde öğrencilerin seçtikleri konular farklılık gösterebilir. Bu durumu ortaya çıkaracak uygulamaya dayalı bir akademik çalışma yerinde olacaktır.

Ortaokul öğrencilerinin hazırlıklı konuşmadaki konu seçme eğilimleri öğrencilerin içinde buldukları sosyal ve bilişsel gelişim düzeyleriyle büyük ölçüde uyumludur. Bu durum ders kitaplarında yer alan hazırlıklı konuşma etkinliklerindeki konuların öğrencilerin içinde buldukları mevcut sosyal ve bilişsel gelişim düzeylerine uygun olmasını gerektirmektedir. Ayrıca öğretmenler de sınıf içi hazırlıklı konuşma uygulamaları sırasında bu durumu göz ardı etmemelidir. Bu sayede öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ortaya koymadaki isteksizliği giderilerek motivasyonları artırılmış olacaktır. Konuşma sırasında yaşadıkları kaygı azaltılarak kendilerini daha iyi ifade eden ve konuşma becerisini kişilik özelliği olacak düzeyde benimseyen bireyler yetiştirilebilecektir.

5, 6, 7 ve 8.sınıf öğrencilerinin konu seçimlerinin öğrencilerin cinsiyetlerine, baba eğitim durumuna, anne eğitim durumuna, baba mesleğine, anne mesleğine, ailenin aylık gelirine, bir ayda okunan kitap sayfası sayısına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Çalışmanın alanında bir ilki temsil etmesi sebebiyle literatür araştırmasında doğrudan konu seçme eğilimlerini birtakım değişkenlere göre incelendiği çalışmalarla karşılaştırma imkânı bulunmamaktadır; ancak konuşma becerisindeki kaygı düzeyini çeşitli değişkenlere göre inceleyen çalışmalarla karşılaştırmak mümkündür. Farklı illerde ortaokul öğrencilerinin konuşma kaygısıyla ilgili çalışmalarda konuşma kaygısı ve cinsiyet arasında anlamlı farklılık görülmemiştir (Kavruk & Deniz, 2015; Keşaplı & Çifci, 2017). Bahsi geçen çalışmalar bu araştırmadaki bulguları destekler niteliktedir. Katılımcı grubu farklı birkaç çalışmanın sonuçları ise araştırmamızdaki bulguları desteklememektedir. Sevim & Gedik (2014), ortaöğretim öğrencilerinin konuşma kaygılarını araştırdığı çalışmalarında konuşma kaygısı olarak erkek öğrencilerin konuşma kaygılarının daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Katırcı & Kuşdemir'in (2015) çalışmasına göre erkek öğretmen adaylarının konuşma kaygıları kadın öğretmen adaylarının konuşma kaygısından daha yüksektir.

Araştırmamızda 5, 6, 7 ve 8.sınıf öğrencilerinin konu seçim eğilimleri ile anne-baba eğitim durumuarasında anlamlı farklılık görülmemesi Kavruk & Deniz'in (2015) çalışması ile benzerlik göstermektedir.

Ailenin aylık geliri ile hazırlıklı konuşmadaki konu seçme eğilimleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Doğrudan araştırmamızla ilgili olmasa da konuşma kaygısını çeşitli değişkenlere göre inceleyen çalışmaların bulguları ile araştırmamızın bulguları benzerdir (Kavruk & Deniz, 2015; Çakmak & Hevedanlı, 2004).

Beşinci ve yedinci sınıf öğrencilerinin hazırlıklı konuşmayla ilgili genel görüşleri değerlendirildiğinde hazırlıklı konuşma ile heyecan, kekeleme, kendini ifade edememe gibi olumsuzlukların ortadan kalktığı; öğrencilerin düşüncelerini etkili bir şekilde aktarabildikleri ve konuşma sırasında akranları arasında komik duruma düşmekten korktukları anlaşılmaktadır.

Altıncı sınıf öğrencilerinin hazırlıklı konuşmayla ilgili genel görüşleri değerlendirildiğinde öğrencilerin hazırlık yapmak için sürelerinin olduğunu ve bu sayede vermek istedikleri mesajı daha iyi verdiklerini görmekteyiz.

Beşinci ve yedinci sınıf öğrencilerinin hazırlıklı konuşmayla ilgili genel görüşleri değerlendirildiğinde hazırlıklı konuşmanın hazırlık ve daha etkili sunum yapma ilişkisi öne çıkmaktadır. 8. sınıf öğrencilerinin hazırlıklı konuşmayla ilgili görüşleri değerlendirildiğinde hazırlıklı konuşmanın planlılığı, etkililiği, akıcılığı, nesnelliliği, psikolojik etkisi öne çıkmaktadır.

Ortaokul öğrencilerinin konuşma kaygıları yapılan pek çok çalışmayla örtüşmektedir. Arslan (2012), tarafından yapılan araştırmaya göre üniversite öğrencilerinin Türkçeye hâkim olunmaması, yanlış veya eksik bilgi verme korkusu, dinleyicilerin alaycı davranışları, özgüven eksikliği, diksiyon problemleri, anlaşılma endişesi gibi çeşitli sebeplerden dolayı topluluk karşısında konuşmadıkları belirlenmiştir. Kavruk & Deniz (2015) konuşma kaygılarıyla ilgili çalışmalarında ortaokul öğrencilerinin konuşma kurallarını uygulama ve beden dilini etkili kullanma kazanımlarıyla ilgili kaygı düzeylerinin çok düşük, konuşma kaygıları üzerinde çevrelerindeki kişilerin etkilerinin daha fazla olduğunu ortaya koyar.

Beşinci sınıf öğrencilerinin konu seçimleri değerlendirildiğinde öğrenciler, konuşma kaygısı nedeniyle iyi bildikleri, kendilerini daha iyi ifade edebilecekleri konulara yönelmektedir. 6. sınıf öğrencilerinin konu seçimleri değerlendirildiğinde 5. sınıf öğrencilerinde olduğu gibi öğrenciler, konuşma kaygısı nedeniyle iyi bildikleri, kendilerini daha iyi ifade edebilecekleri konulara yönelmektedir. Bireysel ya da toplumsal kaygılar, üzüntüler de konu seçiminde belirleyici olabilmektedir. 7. sınıf öğrencilerinin konu seçimleri değerlendirildiğinde 7. sınıf öğrencilerinin 5 ve 6. sınıfların yaşadığı konuşma kaygısından sıyrılarak konuşma konusunu belirlerken toplumu dikkate aldıkları ve ilgi çekecek konularda konuşmak istedikleri görülmektedir. 8. sınıf öğrencilerinin konu seçimleri değerlendirildiğinde, öğrencilerin ilgi çekecek konularda konuşmak istedikleri anlaşılmaktadır.

Ortaokul 5-8. sınıflarda konuşma becerisinin geliştirilmesi önem arz etmektedir. Ancak ders sürelerinin yetersiz oluşu, öğretmenlerin bu beceriyi geliştirmelerinde büyük bir engeldir. Türkçe ders saatleri; ortaokul 5-6. sınıflarda 6; 7-8. sınıflarda ise 5 saattir. Bu süre öğrencilerin dört temel dil becerisini geliştirmek için oldukça yetersizdir. Ve bu yetersizlikten konuşma becerisi de payını almaktadır. Kırmızı ve Akkaya (2009)'da yaptıkları bir çalışmada, öğretmenlerin Türkçe derslerinin süresinin arttırılması gerektiğini; konuları yetiştiremediklerini ifade ettiklerini belirtmişlerdir. Bu sebeple dört temel dil becerisini geliştirmek için *İlköğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgesi*'ndeki Türkçe ders saatleri arttırılmalıdır.

Ders saatlerinin artırılması kadar ders kitapları da konuşma becerisinin geliştirilmesi için önemlidir. Ders kitaplarındaki konuşma etkinlikleri beceriye katkı sağlama açısından nitelikli olmalı, öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun olmalıdır. Bu durum ortaokul öğrencilerinin hazırlıklı konuşmadaki konu seçme

eğilimleriyle mevcut ders kitaplarındaki hazırlıklı konuşma etkinliklerinin konu olarak uyumunu inceleme gereği doğurmaktadır.

Kaynakça / References

Akkaya, A. (2012). Öğretmen Adaylarının Konuşma Sorunlarına İlişkin Görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 405-420.

Arslan, A. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Topluluk Karşısında Konuşma ile İlgili Çeşitli Görüşleri (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Örneği). *Turkish Studies*, 7(3), 221-231.

Baki, A. & Gökçek, T. (2012). Karma Yöntem Araştırmalarına Genel Bir Bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 1-21.

Baymur, F. (1940). Sözlü İfade. *Yeni Kültür*, (49), 43-48.

Bayraktar, V. H. & Doğan, M. (2014). Öğrencilerin Öğretmenleri ile Olan İletişimleri ile Türkçe Dersi Konuşma Becerileri Arasındaki İlişki. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Winter I(30), 107-122.

Boz, E. (2005). *Türk Dili I-II*. Afyonkarahisar: Afyon Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırmalar Vakfı Yayını.

Boztepe, F. (2002). Çocukta Okuma Eğilimleri ve Okuma Teknikleri. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Ana Bilim Dalı.

Büyükkız, K. K. & Hasırcı, S. (2013). Anadili Öğretiminde Konuşma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 1(1), 414.

Ceran, D. (2012). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 337-358.

Çakmak, Ö. & Hevedanlı, M. (2004). Biyoloji Öğretmen Adaylarının Kaygılarını Etkileyen Etmenler. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı* (s. 1-11). Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Dell, G. (1986). A Spreading-Activation Theory of Retrieval in Sentence Production. *Psychological Review*, 93(3), 283-321.

Demir, T. & Melanlıoğlu, D. (2014). Ortaokul Öğrencileri için Konuşma Kaygısı Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47(1), 103-124.

Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*. İstanbul: Millî Eğitim Yayınları.

Doğan, Y. (2009). Konuşma Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Etkinlik Önerileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 185-204.

Ergenç, İ. (1999). Dilbilimin Bakış Açısıyla Beyin. *Popüler Bilim*(68), 41-49.

Göçer, A. (2008). Performans Görevleriyle İlgili Sunum Çalışmalarının Konuşma ve Dinleme Becerilerinin Geliştirilmesine Katkısı. *Dil Dergisi*(142), 7-17.

- Güneş, F. (2014). Konuşma Öğretimi Yaklaşım ve Modelleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 1-27.
- Katrançı, M. & Kuşdemir, Y. (2015). Öğretmen Adaylarının Konuşma Kaygılarının İncelenmesi: Sözlü Anlatım Dersine Yönelik Bir Uygulama. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*(24), 415-445.
- Kavruk, H. & Deniz, E. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Konuşma Kaygıları (Samsun ili Örneği). *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*(15), 63-89.
- Keşaplı, G. & Çifci, M. (2017). Ortaokul Öğrencilerinin Konuşma Kaygısı. *The Journal of Academic Social Science Studies, Spring I*(54), 463-484.
- Kim, P. & Jung, K. (2012). Electrocardiographic Anxiety Profiles Improve Speech Anxiety. *Applied Psychophysiology&Biofeedback*, 4(37), 261-267.
- Kırmızı, F. S. & Akkaya, N. (2009). Türkçe Öğretimi Programında Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(25), 42-54.
- Korkmaz, B. (2005). *Dil ve Beyin*. İstanbul: Yüce Yayınları.
- Kurudayıoğlu, M. (2003). Konuşma Eğitimi ve Konuşma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Etkinlikler. *TÜBAR*(XIII), 287-309.
- Kurudayıoğlu, M. & Karadağ, Ö. (2010). İlköğretim Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarının Konu Seçimleri Açısından İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 192-207.
- Levelt, W. J. (1993). *Speaking*. Cambridge: Mass The MIT Press.
- Nelson, N. W. (1998). *Childhood Language Disorders in Context*. Boston: Allyn & Bacon.
- Özezen, D. M. (2003). Sözlü İletişim Türlerinde Adlandırma ve Sınıflandırma Sorunları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(11), 1-15.
- Öztürk, K. & Altuntaş, İ. (2012). İlköğretim İkinci Kademedeki Konuşma Eğitimine Yönelik Öğretmen Görüşleri: Nitel Bir Çalışma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 342-356.
- Potur, Ö. & Yıldız, N. (2016). Konuşma Becerisi Alanında Yapılan Akademik Çalışmaların Eğilimleri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, (18), 27-40.
- Salmış, F. (2011). *Konuşma Estetiği ve Diksiyon*. İstanbul: Armoni Yayıncılık.
- Sevim, O. & Gedik, M. (2014). Ortaöğretim Öğrencilerinin Konuşma Kaygılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (52), 379-393.
- Strauss, A. L. & Corbin, J. M. (1998). *Basics of Qualitative Research*. SAGE Publications.
- Taşer, S. (2000). *Konuşma Eğitimi*. İstanbul: Papirüs Yayınevi.
- Temizyürek, F. (2007). İlköğretim İkinci Kademedeki Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40(2), 113-131.
- Tompkins, G. (1998). *Language Arts Content and Teaching Strategies*. New Jersey: California State University. Prentice-Hall Inc.
- Türk Dil Kurumu. (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Woolfolk, A. (2007). *Educational psychology*. Boston: Pearson.

Yalçın, A. (2012). *Türkçe Öğretim Yöntemleri Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Akçağ.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.